

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Γ'

18 ΙΟΥΛΙΟΥ 1925

ΑΡΙΘ. 29

ΕΓΓΡΑΦΟΝ ΤΗΣ Ι. ΣΥΝΟΔΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η Ι. ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αριθ. Πρωτ. 1156   Εν Αθήναις τῆ 8 Ἰουλίου 1925
Διακ. 1507

Πρὸς

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν

Καθ' ὃν χρόνον κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον πάντα τὰ προηγμένα εἰς τὸν πολιτισμὸν Κράτη καταβίβλουσι πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς Σχολείοις, πολλαχοῦ δὲ βάσις τῆς καθόλου ἐκπαιδεύσεως ἐτέθη ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία, παρ' ἡμῖν, δυστυχῶς, ὅπως ἀναθέτως παρατηρεῖται τῶσις ἐξοβελισμοῦ τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας ἐκ τῆς ἐκπαιδεύσεως. Οὐ μόνον ἡλαττώθησαν αἱ ὥραι τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν ἐν τοῖς Σχολείοις τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, οὐ μόνον οὐδεμία εἰς αὐτὰ καὶ εἰς τὴν καθόλου θρησκευτικὴν τῶν ἑλληνοπαίδων μόρφωσιν δίδεται σημασία, ἀλλ' ἐτολήθη τελευταίως καὶ ἡ τελεία κατάργησις τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἐν τῷ προτύπῳ Δημοτικῷ Σχολείῳ τοῦ Μαρασιεῖου Διδασκαλείου, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀτόπων αἵνα καταγγέλλονται ὅτι συμβαίνουσιν ἐν αὐτῷ ἀπὸ τῆς παιδαγωγικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀπόψεως. Ἐπειδὴ δὲ τὸ τετρατάξιον τοῦτο Δημοτικὸν Σχολεῖον θὰ καταστῇ τὸ ὑπόδειγμα τῶν Δημοτικῶν Σχολείων τῆς Ἑλλάδος, ἑξατάξια δὲ Σχολεῖα ἐλάχιστα λειτουργοῦσιν, ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία κατηργήθη ὀριστικῶς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Δημοτικῇ Ἐκπαιδεύσει. Τοῦτο δὲ ἀπετόλμησαν οἱ διευθύνοντες τὰ τῆς Ἐκπαιδεύσεως παρ' ἡμῖν, ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι τάχα οἱ μικροὶ παῖδες τῶν τεσσάρων πρώτων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου δὲν εἶναι εἰς θέσιν καὶ δὲν πρέπει νὰ διδάσκωνται θρησκευτικά.

Ἡ νέα αὕτη παιδαγωγικὴ θεωρία διαψεύδεται ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων καὶ τῶν λαμπρῶν αποτελεσμάτων τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Δημοτικοῖς Σχολείοις, ἐν οἷς μετ' ἐπιμελείας τὸ μάθημα τοῦτο διδάσκεται. Ἐχομεν δὲ ὑπ' ὄψει προχείρως τὰς γενικὰς ὁδηγίας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας τῆς Γερμανίας περὶ τοῦ προγράμματος τοῦ τετρατάξιου βασικοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, καθ' ὃ θεμελιώδεις μᾶθημα θεωρεῖται

τὸ θρησκευτικόν. Κατὰ τὰς ὁδηγίας ταύτας διατίθενται διὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔτος τρία ἡμίωρα καθ' ἑβδομάδα, καθ' ἃ τὰ παιδιά τῶν διαμαρτυρομένων δ.δ.άσκονται ἀνευ βιβλίου καὶ δι' ἐλευθέρας παιδικῆς ἐκφράσεως ἱστορίας σχετικὰς πρὸς τὰς χριστιανικὰς δοξάς, κατὰ τὸ δεύτερον σχολικὸν ἔτος διατίθενται τέσσαρα ἡμίωρα ἢ δύο ὥραι, κατὰ δὲ τὸ τρίτον καὶ τὸν τέταρτον ἔτος τέσσαρες καθ' ἑβδομάδα ὁλόκληροι ὥραι,

Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα εἰς τὰ παιδιά διδάσκονται, κατὰ τὸ προσιτὸν εἰς αὐτὰ τρόπον, πρόσφοροι ἱστορίαι ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, μεθ' ὧν ἱστοριῶν συνδέονται ρητὰ, δόγματα τῆς Κατηχήσεως, προσευχαί, ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι, γίνεται δὲ χρῆσις καὶ βιβλίου κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος. Συστηματικώτερα εἶνε ἐν τῷ τετρατάξιῳ Δημοτικῷ Σχολείῳ τῆς Γερμανίας ἡ διδασκαλία, διὰ τὰ παιδιά τῶν Λατίνων τὸ δόγμα, σκοπὸν ἔχουσα νὰ καθοδηγήσῃ αὐτὰ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν καθηκόντων, εἰς τὴν μετὰ κατανοήσεως καὶ πίστεως θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ζωὴν. Κατὰ τὸ τρίτον καὶ τέταρτον ἔτος ἡ διδασκαλία δὲν εἶναι προφορικὴ, ἀλλὰ στηρίζεται καὶ ἐπὶ σχολικῆς ἐκδόσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς μικρᾶς Κατηχήσεως, ταυτοχρόνως δὲ τὰ παιδιά κατὰ τὴν δι' ἐποπτείας διδασκαλίαν τῶν θρησκευτικῶν ὁδηγοῦνται εἰς τοὺς ναοὺς, παρακολουθοῦσι τὰ τῆς θείας λατρείας, διὰ καταλήλων δὲ συμβουλῶν καὶ διὰ συστηματικῆς καθοδηγίας διδάσκονται πῶς νὰ συμπεριφέρωνται καλῶς καὶ κοσμίως ἐν τῷ ναῷ, ἐν τῷ Σχολείῳ, ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς.

Ταῦτα γίνονται ἀλλαχοῦ, μαρτυροῦντα ὅτι καὶ οἱ ξένοι παιδαγωγοὶ ἀναγνωρίζουσι τὴν ἀνάγκην τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας καὶ ἐν τῷ Δημοτικῷ ἔτι Σχολείῳ, ἀμα δὲ καὶ τὴν παιδαγωγικὴν αποτελεσματικότητά αὐτῆς πρὸς τὴν καθόλου μόρφωσιν καὶ τὴν ἠθικὴν διάπλασιν τῶν παίδων.

Δυστυχῶς δὲ οἱ νεώτεροι Ἕλληνας παιδαγωγοὶ οὐ μόνον τὰς ἀλλαχοῦ καταβαλλομένας πρὸς τὴν τοιαύτην μόρφωσιν καὶ διάπλασιν τῶν παίδων παραγνωρίζουσι προσπάθειας, ἀλλὰ καὶ τὴν παράδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἀρρήτως συνδεδεμένης μετὰ τῆς θρησκείας, καταφοροῦσιν. Οὕτω δὲ καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἥτις ἐπὶ αἰῶνας μακροὺς εἶναι συνδεδεμένη μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, κατήρησαν, εἰσαγαγόντες ἀντὶ ταύτης ἑορτάς, ἥμισυ συντελεστικὰς εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ ἠθους τῶν διδασκομένων.

Ἐπαναλαμβάνοντας τὰς ἐπὶ πάντων τούτων δια-

μαρτυρίας και συστάσεις ἡμῶν ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπικαλούμεθα αὐθις σύνταξον και ἄμυσον τὴν προσοχὴν τοῦ Ὑπουργείου, εἰδικότερον ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω ἀντιθρονοσκευτικῆς, ἀντιθρησκευτικῆς και ἀντικαι-
δαγωγικῆς καινοτομίας, ἣτις ζητεῖ νὰ καταστήσῃ ἄθρησκον πῆν ἑλληνικὴν παιδείαν, και παρακαλοῦμεν ὅσας εἰσερχομένη μὲν ἡ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων ἐν τῇ προκείμενῃ Δημοτικῇ Σχολείῳ τοῦ Μαρασαίου, ἐνισχυθῆ δὲ γενικῶς ἡ διδασκαλία αὐτῆ ἐν τῇ καθόλου ἑλληνικῇ ἐκπαιδεύσει.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Πρόεδρος
Ο' Α'. Γραμματεὺς
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Δημητρίου

ΝΕΟΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἐπτάμηνον μόλις ἀπὸ τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ Ζ' ὁ Οἰκουμενικὸς θρόνος δύο ἡμερῶν Πατριάρχης, τὸν Κωνσταντῖνον Σί' και τὸν Βασιλεῖον Γ'. Εἶνε πρόφορα ἐπὶ τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἐπηκολούθησαν μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Παναγ. Κωνσταντινου εἰς σχεδὸν μῆνα ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως αὐτοῦ εἰς τὸν Πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινου θρόνον. Ἀναρρηθεὶς εἰς αὐτὸν κατὰ Δεκέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους, περὶ φθίνοντα τὸν Ἰανουάριον ἀπληύνατο τοῦ τουρκικοῦ Κράτους καθ' ὃν οἱ πάντες γνωσκομεν τρόπον ἐπὶ τῇ προφάσει τῆς ἀνταλλαξιμότητος αὐτοῦ, ἀφοῦ δὲ μετὰ πολλὰς τοῦ πατριαρχικοῦ ζητήματος περιπλοκάς ἠναγκάσθη νὰ ὑποβάλῃ παραίτησιν ἀπὸ τοῦ θρόνου πρὸς σατηρίαν τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἐν Κωνσταντινῇ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖον, διηκόλην δια τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ τιμῆς θυσίας τὴν ἰσχύοντων τῶν τῆς Μ. Ἐκκλησίας οὕτως, ὥστε νὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐκλογὴ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ. Καὶ τοιοῦτος ἐξελέγη εὐτυχῶς ὁ ἀπὸ Νικαίας Βασίλειος.

Τέταρτος οὗτος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κατὰ τὴν μακαρολεμικὴν περίοδον ἀναβαίνει τὸν μαρτυρικὸν τοῦ Πατριαρχεῖου θρόνον. Δώμεν δόξαν τῷ Θεῷ, ὅτι ἐγερθεὶ ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ τοὺς μὴ ἀποδυσπεκοῦντας νὰ βαστάσῃ τὰς πληγὰς και τὰ τραύματα τῶν δεινῶν δοκιμασιῶν τῶν θλιβερῶν τούτων χρόνων και καθιστᾷ βαστακτοὺς τοὺς πόρους και τὰς πικρίας, ὧν γεμεῖ τὸ ποτήριον ἐκάστης ἡμέρας τῆς ὀδυνηρᾶς ζωῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχεῖου. Ἄλλ' ἡ Ἐκκλησία στρατεύεται εἶνε δὲ καλὴ ἡ στρατεία τῆς και σήμερον, ὅπως πάντοτε.

Ὁ νέος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βασίλειος Γ' ἐκ Χρυσουπόλεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καταγομενος τὰς θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐπερατώσαν ἐν τῇ θεολογικῇ Σχολῇ Χάλκης, συνεπλήρωσε δὲ ἐν Ἀθήναις και ἐν ἑ. Ευρώπῃ. Ἐχρημάτισε καθηγητῆς τῆς κατὰ Χάλκην θεολογ. Σχολῆς και Διευθυντῆς τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐποίμανε τὴν ἐπαρχίαν Ἀγγαλίου και εἶτα τὴν τῆς Νικαίας, ἐφ' ἱκανὸν δὲ διηύθυνε τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῶν Πατριαρχεῖων «Ἐκκλησία Ἀλήθεια». Τυχάνει συγγραφεὺς ἱκανῶν θεολ. ἔργων, κατελέγηται δ' ἐν τοῖς μάλιστα πεπαιδευμέναις ἱερά-

χαῖς τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ζ' ἐξελέγη τοποτηρητῆς τοῦ Οἴκου. θρόνου.

ΕΚ ΤΗΣ ΕΝ ΡΩΣΙΑ ΕΚΚΛΗΣ. ΚΙΝΗΣΕΩΣ

Α'.

Εἶνε περίεργοι αἱ συζητήσεις, τὰς ὁποίας προκάλεσεν ἡ ἐκ τοῦ ἀνακαινιστικοῦ προγράμματος τῆς συνοδικῆς Ἐκκλησίας ἐκθεσις τοῦ καθηγ. Τίτλινωφ. Ὁ καθηγ. Ποπόφ λαβὼν τὸν λόγον ἐνόμισεν ὅτι ἀνήρθε τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῶν «τυχωνικῶν», καθ' οὓς πάντα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἔβαινον ὁμαλῶς. Συνήθως νομίζουσι—εἶπε σὺν ἄλλοις, ὅτι αἱ ἐργασίαι τῶν Οἴκου. Συνόδων ἦσαν ἡρεμοὶ και αἱ συζητήσεις διεξήγοντο μετὰ ἀπαθείας και γαλήνης. Τοῦτο εἶνε ἀνακριβές. Αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι οὐδὲν ἄλλο ἦσαν, ἢ ἐπαναστάσεις ἐκκλησιαστικά. Ἡ Α' Οἰκουμ. Σύνοδος εἶχε ζωηρῶς τεράξει τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ Β' Οἰκ. Σύνοδος δὲν ἦτο κατ' οὐσίαν Οἰκουμενικὴ ἦτο σύγκρουσις δύο ρευμάτων, τοῦ ἀλεξανδρικοῦ ὑπερτονίζοντος τὴν ἐν τῇ περὶ πίστει καὶ διδασκαλίᾳ σημασίαν τοῦ λόγου, και τοῦ ἀντιοχειακοῦ προτιμῶντος τὴν γραμματικὴν ἐρμησίαν τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἡ Γ' Οἰκουμ. Σύνοδος συνεκλήθη ἐν πλήρει διαιρέσει τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Δ' συνέκλιτο ἐκ μονοφυσιτῶν και ὀρθοδόξων. Οὐκ ὁμαλῶς συνεκλήθησαν και ἐργάσθησαν και αἱ λοιπαὶ Οἰκ. Σύνοδοι, οὐδεμία δὲ Σύνοδος ὁμαλῶς διεξήχθη. Ἐπὶ πλέον δὲ παρετηρεῖτο ὅτι αἱ Οἰκουμ. Σύνοδοι δὲν ἦσαν ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας, διότι οὐδὲ μία ἐξ αὐτῶν συνεκλήθη ὑπὸ τῆς ἐκκλησ. ἐξουσίας και ἐκ καθαρῶς θρησκευτικῶν ἐλατηρίων. Ἐχρησιμοποιοῦντο ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας διὰ τοὺς ἰδικούς της σκοπούς. Εἰς τοὺς βασιλεῖς δὲν ἤρεσκον αἱ θρησκευτικαὶ διαιρέσεις, ἀλλ' οὐδὲ και ἠσθάνοντο οὗτοι ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας. Τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον ἐνδιέφερον αὐτούς, ἦτο ἡ θρησκευτικὴ ἐνότης και σύμπνοια. Δὲν πρέπει λοιπὸν τόσον νὰ ἐξαιρῶνται αἱ Οἰκουμ. Σύνοδοι οὐδὲ νὰ ὑποβιβάζηται πρὸ αὐτῶν ἡ ἡμετέρα σύνοδος τοῦ 1923 ὑπὸ τῶν τυχωνικῶν, ἐπιπροσέθηκα ὁ παραλογισθεὶς καθηγητῆς.

Ἐπὶ τοῦ θέματος ὁμίλησε και ὁ Ἀρχιεπ. Βορονέξ Πέτρος τονίσας, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν πρέπει νὰ παραμένῃ στάσιμος, διότι ὁ κύριος αὐτῆς χαρακτῆρ εἶναι ἡ διεύρυνσις τῆς διδασκαλίας τῆς και ἡ προοδευτικὴ ἐξέλιξις τῆς λατρείας και τῆς διοικήσεως. Διὰ τὴν λατρείαν του ὁ Χριστιανισμὸς ἐδανείσθη ὁ, μ πολύτιμον εἶχεν ἡ λαοσία τῶν ἐθνικῶν, ἀπὸ ἐπόψεως δὲ διοικητικῆς δέον νὰ σημασθῆ ὅτι ὁ πατριαρχικὸς θεσμὸς ἦτο ἄγνωστος ἐν τῇ ἀποστολικῇ ἐπαρχίᾳ, εἰσήχθη δὲ μεταγενεστέρως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου ὁ Πατριάρχης εἶνε αὐτὸς ὁ Pontifex maximus τῶν ἐθνικῶν Ρωμαίων.

Ὑπὲρ τοῦ ἀνακαινιστικοῦ προγράμματος τῆς Ἐκκλησίας ὁμίλησεν εἶτα ὁ ἀρχιεπ. Ριαζάν Μιχαήλ, συνηγορήσας ὑπὲρ καταρτισμοῦ ἐνιαίου και γενικοῦ προγράμματος, εἰς ἀντικατάστασιν τῶν νῦν ἐφαρμοζομένων ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν. Καὶ ἡ

ὀρθόδοξος Ἀνατολή—εἶπε—διατελεῖ ὑπὸ τὴν ροπήν τῶν ἀνακαιμιστικῶν ἰδεῶν ἐκεῖ μάλιστα ἡ κίνησις αὕτη εἶνε τόσον εὐρεία, ὥστε κατέληξεν εἰς τὴν ἀπόφασιν συγκλήσεως Οἴκου Συνόδου ἢ τε παρ' ἡμῖν κίνησις καὶ ἡ ἐν τῇ ὀρθ. Ἀνατολῇ μαρτυροῦν ὄχι περὶ τοῦ ἐκτροχιασμοῦ ἐκ τῆς ὀρθοδόξου εὐθείας, ἀλλὰ περὶ τοῦ συνθέτου τῆς νέας τάξεως τῶν κοσμοκῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων.

Μετὰ καὶ ἄλλας τινὰς συζητήσεις καὶ ἀγορεύσεις ὁ ἀρχιεπ. Βορνεξ Πέτρος ἀνάγνω ἔκδοσιν περὶ τοῦ ἐγγίμου τῶν ἐπισκόπων, μεθ' ἧς ἐπηκολούθη ἐν ζωῇ ἐπισημῶν. Περὶ τούτων ὁ λόγος ἔσται ἐν τῷ ἐπιμέτω φύλλῳ.

Η ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ Η ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Παρακολούθησα, ὡς πολλοὶ, τὴν σαφὴν καὶ πολυμαθῆ πραγματείαν τοῦ κ. Σάρρου περὶ Δικανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Κοινωνίας ἐν ταῖς στήλαις τῆς «Μακεδονίας» Θεσσαλονίκης. Ὁ συγγραφεὺς τῆς ἐπιζητεῖ διὰ τῆς θαθείας ψυχολογικῆς ἀναλύσεως καὶ παρατηρήσεως τὴν αὐτεπάγγελτον ἐφαρμογὴν τῶν κρατικῶν νόμων, διομολογῶν ὅτι ἡ ποινὴ καὶ ὁ φόβος ἐλάχιστα συντελοῦσιν εἰς τὴν πρόληψιν τῶν ἐκασταῖς παρανομιῶν καὶ τῶν ἐγκλημάτων. Ὁμολογῶ ἔτι συνεπείᾳ μετριωτέρας μου μορφώσεως ἐν τῷ κύκλῳ τούτῳ δὲν δύναμαι νὰ ἀνέλθω εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκεῖνου ἀριστοτεχνικῆς διατυπώσεως καὶ τῆς πολυμεροῦς καὶ ἀδρά; μαθήσεως καὶ μελέτης. Στεροῦμαι τῆς κλειδῆς τῆς μεταγίσεως καὶ γνωμολογίας τῶν ποικιλονόμων σοφῶν καὶ νομολόγων τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης, πρὸς οὓς ἡ τηλικαύτη οἰκειότης καὶ συνάφεια προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν μου πρὸς τὸν συγγραφέα.

Ἄλλ' ἡ βαθύτης τῆς διερευνήσεως, ἀπακαλύπτει μὲν βάθος καὶ πολυμέρειαν ἐργασίας καὶ σοφίας, δὲν καταλήγει ὅμως εἰς ἀρχὰς καὶ ἀξιώματα ἀπλοῦστερα καὶ ἐφαρμοσίμα. Ἡ ἀγωγή πρωτίστως εἶνε τι γενικόν, συνολικόν, καὶ ἀποβλέπει καὶ ἐπιβιβάζεται εἰς πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Αἱ δὲ μελέται καὶ σοφαὶ τῶν εἰδικῶν, θαυμάσιαι μὲν καθ' ἑαυτάς, δὲν ἐπικινεῦνται ὅμως τοῦ ποθομένου, ἐρχόμεναι καὶ παρερχόμεναι ἀπλῶς ὡς ἐπιλάμψεις καὶ φωτεῖ ἂ μείωρα ἐν τῷ κυκλῷ τῶν πολυμόρφων ἀντιθέσεων τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας.

* *

Νομίζω λοιπόν, ὅτι πρὸ τῆς Δικανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Κοινωνίας, προηγείται ἐπαραιετήτως ἡ Συνολικὴ Ἀγωγή καὶ Μόρφωσις τῆς Κοινωνίας. Τὸ μὲν πρῶτον εἶνε μερικώτερον, τὸ δὲ δεύτερον ὑπάρχει καθολικόν. Ὁ μὴ καθόλου μορφούμενος, κατ' ἀνάγκην ἐλαττοῦται εἰς τὴν ἐπι μέρους μόρφωσιν. Δὲν ἐνωθὲν βεβαίως τὴν εἰδικὴν ἐπιστήμην καὶ μάθησιν, τὴν ἐν γένει γνῶσιν καὶ πολυμαθειαν, ἀλλὰ τὴν στοιχειώδη τοῦλάχιστον ἠθικὴν μόρφωσιν καὶ συγκρότη-

σιν. Καὶ ἀπὸ ταισούτης ἀπέφασκε φρονῶ ὅτι πάσχει, καὶ πάσχει σοβαρῶς ἡ Κοινωνία. Λεῖπει πανταχοῦ ὁ Αὐτοσεβασμός, ὅστις εἶνε τὸ Ἄλφα πάσης ἠθικῆς Ἀγωγῆς καὶ μορφωτικῆς κινήσεως. Τὸ νόσημα τῆς Κοινωνίας καλπάζει ὡς ὑπερβολικὴ καὶ ἀσύμμετρος ἀνάπτυξις τοῦ ἀτομικοῦ καὶ τοῦ ἐγωϊτικοῦ συμφέροντος. Ὀλίγη γίνεται σκέψις καὶ ἡμῖνες συνήθως καταβιβάζεται συντονισμὸς περὶ συνολισμοῦ καὶ συναρμολογίσεως τῶν ὄλων κατευθύνσεων, γνωστικῶν τε καὶ ἠθικῶν, ἐκ παραλλήλου, καὶ οὐχὶ ἑτερομερῶς πρὸς τὸ γενικόν καὶ καθολικόν συμφέρον Ἀνθρωπότητος καὶ Κοινωνίας, καὶ Κράτους καὶ Πατριδος καὶ Οἰκογενείας καὶ Ἀτόμων. Ἄρα αὕτη ἡ ἀνθρωπότης ἐνέχει ἐν ἑαυτῇ τὴν ἀδυναμίαν ταύτην. Οὐχὶ εἶνε αὕτη ὑστερεῖ ἐν τῇ γνώσει καὶ τῇ διανοητικότητι, ἀλλὰ προφανῶς καθυστερεῖ ἐν τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἀποφαστικότητι.

* *

Ἄλλὰ ποῦ εὐρίσκειται ἡ δύναμις αὕτη ἡ θετικὴ καὶ παμμήχανος ἔστω καὶ θανατα, ἡ ἐμπνέουσα ἡμᾶς καὶ κατευθύνουσα ἀσφαλῶς πρὸς τὰ μεγάλα καὶ ταῖς θριάμβους τῆς εὐγενεστέρης Ἰδεολογίας; Ἀνεφέρθη ἐν τῇ ἐξελίξει τῶν ἀδρῶν σκέψεων, ὅτι ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ Ἐλπίς ἀνταποδόσεως τῆς ὑπερέραν ζωῆς, δὲν δύνανται νὰ στηρίξωσιν τὴν ἠθικὴν καὶ δὴ ἐν τῇ στενωτέρῳ αὐτῆς ἐνοσίᾳ. Καὶ συμφωνῶ ἀπέναντι βεβαίως τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ ἀκατασχέτου τῶν κακῶν ἔξω καὶ τῶν παθῶν καὶ τῆς βουλιμίας τοῦ σήμερον ὑπερφρυάξαντος ἀνθρώπου. Ἄλλ' ἐν τῇ σοφωτάτῃ ἐκείνῃ μελέτῃ ἐζητεῖτο καὶ περισσότερον φῶς κατὰ τε τὸν Γερμανὸν Γκαίτε, καὶ κατ' ἄλλους, καὶ καθ' ἡμᾶς. Τὸ φῶς λοιπόν τοῦτο τὸ ὑπέρτερον, τὸ εὐρύτερον, ἐνυπάρχει, ἐν τῇ βαθυτέρῳ ἐρεύνη καὶ μελέτῃ τῶν Εὐαγγελικῶν λόγων. Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ συγκρατεῖ τοὺς ἀπλοῦστερους καὶ εἶνε στοιχείον συνεκτικόν καλῆς πάντοτε ἀγωγῆς καὶ ἠθικότητος.

Ἡ ἐλπίς ὅμως τῆς μελλούσης ἀνταποδόσεως ὡς εὐαγγελικὴ ἀλήθεια δὲν στηρίζεται ἀπλῶς εἰς τὴν ἀνταπόδοσιν τῶν ἐνισαθῶν πεπραγμένων, εἴτε καλῶν εἴτε κακῶν, ἀλλὰ πρὸ παντὸς εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Ἁγίου Θεοῦ καὶ τὸν ἐν γένει σαδραμὸν τοῦ Θεοῦ, ὅστις ὡς αὐτοαγάπη καὶ αὐτοαλήθεια ἀπεκάλυψε ἐαυτὸν πρὸς ἡμᾶς καὶ Πατέρα ἐαυτὸν ἀπεκάλυψε καὶ ἡμᾶς υἱοῦ καὶ κληρονόμου διὰ τοῦ Μενογενεῦς αὐτοῦ Υἱοῦ, παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἀναστάντος ἐκ νεκρῶν, συνανέδειξε καὶ συνεποκατάστησε συνολικῶς μετέχους πάντων τῶν ἀγαθῶν, οὐρανίων τε καὶ ἐπιγείων.

* *

Ἐκ ταισούτης ἀρχῆς καὶ σημείου οὐσιωδαστάτου μεταλαμπαδευόμενον τὸ ζητούμενον φῶς, δύναται ἀσφαλῶς νὰ μορφώτῃ καὶ παιδαγωγήσῃ τὸ ὄλον, καὶ ἄτομα καὶ οἰκογενείας καὶ Κοινωνίας καὶ Κρά-

τος και Ἀνθρωπότητα, και νὰ δημιουργήσῃ κατὰ τρόπον θαυμαστὸν τὸν Τιμητικῶν Πίνακα ὃν ἐπιζητοῦμεν. Ὁ Θεὸς ἠγάπησεν, ὀφείλει και ἡ ἀνθρωπότης νὰ ἀγαπᾷ. Ὁ Θεὸς Πατὴρ ἡμῶν Ἐπουράνιος, ὀφειλέται ἄρα και ἡμεῖς οἱ ἀνθρωποὶ ὡς Υἱοὶ και Κληρονόμοι αὐτοῦ και ζῶντες, και μετὰ θάνατον εἰς τὴν Αἰωνιότητα. Ἐνώπιον τοῦ περιβάλλοντος Ἀπειρου Ἀγνώστου, ἀπειρον ἐπιβάλλεται, και τὸ δόγμα τῆς Πίστεως. Ἰδοὺ τὸ ζητούμενον Φῶς Δὲν ὑπάρχει ἄρτιον Δίκαιον, ἀνευ ἀρτίας Ἠθικῆς. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἀρτία Ἠθικὴ και Ἠθικότης ἀνευ τοῦ Ἐθαγγελικοῦ Φωτὸς και τῆς Πίστεως εἰς τὸν ἀποκαλυφθέντα Θεόν, τὸν διαρκῶς ἀποκαλυπτόμενον κατ' ὀφθαλμοὺς ἡμῶν ἐν τε τῇ Φύσει και ἐν τῷ Σύμπαντι. Παιδαγωγικῶς και αἱ καλὰ ἔξεις και τὰ καλὰ παραδείγματα και αἱ ἀμοιβαὶ και αἱ ἐπιδοκιμασίαι, εἶναι πάντα συντελεστικά εἰς τὴν μόρφωσιν και ἠθικοποίησιν. Πάντα ταῦτα ὁμοῦ ἐλέγχονται ἀνεπαρκῆ και ἥττον διαπλαστικά ἀνευ τῆς διαρκοῦς ἐπίσεως τοῦ φωτὸς και τῆς φλογὸς τῆς Ἐθαγγελικῆς Πίστεως. Ἡ Φιλοσοφία συγκινεῖ και ὑποχρεοῖ τοὺς ὀλίγους ἀπ' ἀνάκαθεν, ἡ Ἐθαγγελικὴ Πίστις συναρπάζει και κινήτοποιεῖ τὸ ὄλον, μέχρι τῶν μεγαλουργημάτων και τῶν θαυμάτων, μέχρι και τῶν φρικτῶν αὐτῶν και ἀκατονομάστων μαρτυριῶν.

**

Ἀλλὰ τίς τῶν Ἐθνικῶν Ἀνδρῶν και Κορυφαίων σήμερον ἐσημεῖωσε σοφικῶς και ἐσδάσθη ταῦτα; Καὶ Παιδευτικὴ ποία Ἀρχὴ ἐσωφρόνησε σπουδαίως και δισταλαϊκῶρως πρὸς πάντα ταῦτα; Ὅλοι ὡς ἐξ ἐνὸς αὐτοκαθίζομεν Ἠγέται τῆς Δημοσίας Γνώμης και Ἀγωγῆς. Ἀδυνατοῦντες νὰ ἐξιχθῶμεν τίς τὰ δόθη και τὰς σφαῖρας τῆς ἐμφανιζομένης πολυμερείας τῆς ζωῆς, και λόγω ὀραχούτητος τοῦ ὄλου, και λόγω ἀνεπαρκοῦς ἐπιστήμης και γνώσεως, δὸς δ' εἶπειν, και πλημμελοῦς διανοητικότητος και προκαταλήψεως, ἐπιδιδόμεθα μόνον εἰς τὰ ἐπὶ μέρους και πρόχειρα και εἰς αὐτὰ στηριζόμεθα, ἀντλοῦντες δῆθεν και πειραματιζόμενοι φυσιολογικῶς ἐκ τῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου, ψυχικῶν τε και σωματικῶν φαινομένων.

Ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος εἶνε τὸ ἀπ' ἀρχῆς μέρος και μονὰς ἐφήμερος και πεπερασμένη, φθαίρεται δὲ ὡς τὰ πολλὰ ἐν τῇ ἐφαμάρτῳ Κοινωνίᾳ. Τοῦλάχιστον δὲν παραδειγματιζόμεθα ἐξ αὐτῆς τῆς Παγκάλου Φύσεως και τοῦ διαρκεστέρου Σύμπαντος; Καθὼς ἐκαὶ πανταχοῦ, παρὰ τὴν ποικιλίαν τῶν φαινομένων και τῶν διεπόντων νόμων, μία και ἐνιαία δεσπόζει κατεύθυνσις και Ἀρμονία, και τέλος και σκοπός, οὕτω και ἐν ἀνθρώποις πᾶσαι αἱ μερικαὶ ἀγωγαί, και σπουδαί, και ἐπιστήμαι, και τέχναι, και σοφαί, και πρὸς μίαν και τὴν αὐτὴν ἐνιαίαν ἐφείλουσι νὰ κατευθύνωνται κίνησιν και σκοπὸν: τὴν Συνολικὴν μόρφωσιν και ἠθικοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου συμφώνως πρὸς τὸν

ἐν παντὶ ἀποκαλυπτόμενον Παμμέγιστον Ἠθικὸν Νόμον, τὸν και διὰ τοῦ Ἱεροῦ Ἐθαγγελίου ἀκριδῶς ταυτοσήμως κηρυττόμενον, ὅστις ἦτο, εἶνε, και θὰ εἶνε ἡ δυνατὴ και ἐλευθέρη προσαρμογὴ και ἐπίτευξις τῆς τελειώσεως και εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἐντεῦθεν και πέραν τοῦ Τάφου, και ἀτεμικῶς, και συνολικῶς, διὰ τοῦ ἀπλέτου φωτὸς και φλογὸς τῆς Πίστεως.

**

Ἐδῶ κεῖνται, κατ' ἐμὲ ταπεινὸν κριτὴν και παρατηρητὴν, ἀσφαλῶς τὰ νέα Ἑλληνικὰ μεσουρανήματα και διὰ τὴν νέαν διάδοχον και φερέλιδα γενεάν. Γενεαὶ πολλαὶ και παλαιαὶ ὑπεριργάσθησαν ὑπὲρ αὐτῶν και διαφερόντως και εἰς βαθμὸν ἀνυπέρβλητον ἐξόχως ἐτίμησαν και ἐδόξασαν. Καὶ Φιλοσοφία και Ἐθαγγέλιον και Ἀλήθεια πᾶσα και Ἐπιστήμη και Τέχνη διεκηρύχθη και ἐδιδάχθη δι' αὐτῶν. Ἀλλ' ἤρκεσαν Δικανικῆς Ἀγωγῆς συνήθη ἐλαττώματα, και Ἠθικῆς ἐπισημῆς μειονεκτήματα νεωτέρων χρόνων ὅπως παραδώσωμεν εἰς αἰώνιον δόξιν και φθορὰν τὰς μάγους ἐπιστολάς τῆς Παναλληνίου μεγαλοφυίας και ἐγκραυχέσεως. Ἄς μορφώσωμεν λοιπὸν τὸ ὄλον Ἐθαγγελικῶς, ἵνα μορφωθῇ και τὸ μέρος βασιμῶς και ὑγιῶς. Ἡ Ἠθικότης ἠγεῖται τῆς Δικαστικῆς και Δικανικῆς και πάσης ἄλλης Παιδευτικῆς και Προοδευτικῆς ἐν ἀνθρώποις Ἀγωγῆς. Τὰ ἄλλα, ἀντικρυς εἶναι ἡμέμετρα και οὐτοπία, καταδεικτικά τῆς ὑφισταμένης και δεσποζούσης ἐντῷ Κόσμῳ ἀδρυτάτης ἠθικῆς χρωακοπίας.

† Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ

ΟΜΙΛΗΤΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ

Ἡ ἐλεημοσύνη

Κυριακὴ Ἡ' Ματθ.—2 Αὐγούστου

«... Ἐδοκε τοῖς Μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ Μαθηταὶ τοῖς ἄλλοις.» (Ματθ. 14, 19).

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.—Λαμπρὸν μάθημα δεικνύει ἡμῖν διὰ τοῦ παραδείγματός του ὁ Πανάγαθος Ἰησοῦς περὶ τῆς ὀφειλομένης συμπαθείας πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην. Δὲν δύναται νὰ νηθῇ πραγματικῶς χριστιανὸς ὁ μὴ ἐξοικειωμένος εἰς ἔργα ἐλεημοσύνης. ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ.—Α' Καθῆκον τῆς ἐλεημοσύνης. Β'. Γνώμονες ἐν τῇ ἐφαρμογῇ του. Γ'. Καρποὶ τῆς ἐλεημοσύνης.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.—Καθῆκον τῆς ἐλεημοσύνης

1.—Τὸ ἐπιβάλλει ἡ κατάστασις τῶν ἐγκοσμίων πραγμάτων: Εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ὅλοι εὐποροὶ; Δὲν βλέπεις πῶς αἱ περιστάσεις τῆς ζωῆς ταύτης ἄλλον μὲν τυλίσσοισιν εἰς τῆς συμφορᾶς τὰ δικτυα, ἀπροσδοκῆτως πολλὰκις, ἄλλους δὲ, ἀναξίως πλειστάκις, ἀναβιβάζουσιν εἰς τὰ ὕψη; Καὶ ἂν σὺ ὁ δυνάμενος δὲν βοηθήσῃς, σκέπτεσαι εἰ ἐξωθεῖς τὸν ἄλλον εἰς τὴν καθίαν και τὸ ἐγκλημα; . . .

2.—Τὸ ὑποδεικνύει ἡ φρόνησις: Δύνασαι νὰ ἰσχυροθῆς, ὅσον και ἂν νομίξῃς τὸν ἑαυτὸν σου ἀνεξάρτητον, εἰ δὲν ἔχεις κανενὸς ἀνάγκην; Ἀφροσύνη μεγίστη . . . Πῶς θὰ ἀξιώτῃς νὰ σὲ βοηθήσῃ ὁ ἄλλος; τώρα ἢ ἄργότερον;

3.—Τὸ ἀπαιτεῖ ἡ χριστιανικὴ ἀρετὴ : ὁ Χριστὸς καὶ ἐδίδαξε καὶ ἐφήρμοσε τὴν ἐλεημοσύνην ἐν κλίμακι ἐδρυτάτῃ. Δυνάμεθα νὰ εἶμεθα Χριστιανοί, μὴ ὄντες ἐλεήμονες;

4.—Ἄνευ ἐλεήμονος διαθέσεως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν σωτηρίαν. α'.) Ἄνευ τῆς ἐλευθεριότητος τοῦ διδόναι καὶ παρέχειν ἐν γένει ἡμᾶς χρησίμους εἰς τοὺς ἄλλους περιοριζόμεθα καὶ αὐξάνομεν τὴν τάσιν τοῦ λαμβάνειν μόνον καὶ τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν, μόνον φροντίζειν τοῦτο εἶναι ἐπικινδυνώδεστατον β'.) Πῶς ὁ Θεὸς θὰ φανῇ εἰς ἡμᾶς, τοὺς ἀνελεήμονες. Ἐλεημων ; . . .

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.—Ἐφαρμογὴ τοῦ καθήκοντος

Ἔχειν ὑπ' ὄψιν :

1.—Τὴν ἀνάγκην, ἣν αἰσθάνεται νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὁ πάσχων : εἶδος, χρόνος, ἔκτασις τῆς ἀνάγκης. Δὲν εἶναι ἐλεημοσύνη ἀποκλειστικῶς τὸ ῥίπτειν κερμάτια τινὰ εἰς τὸν ἐπαίτην. Ἐξέτασε τὸ ὄφρανον, τὸν νοσοῦντα πατέρα, τὸν ἀεργὸν υἱόν, κόρην ζητοῦσάν σου ἐργασίαν . . . καὶ βοήθησον.

2.—Τὰς ἡμετέρας δυνάμεις καὶ τὰ μέσρα.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.—Καρποὶ τῆς ἐλεημοσύνης

1.—Ἀνακουφίζει τὴν δυστυχίαν τοῦ ἄλλου καὶ παρέχει τὸ θάρρος νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς ὑπερηδῶν διὰ τῆς βοηθείας ἡμῶν τὰς δυσκόλους τοῦ περιστασίαι δὲν ἐξωθεῖται εἰς σκέψεις καὶ ἔργα ἀπονενομημένα εἰς βάρος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἴδιου καὶ τῆς κοινωρίας . . .

2.—Κερδίζομεν αὐτὸν εἰς τὸν Χριστόν. Διότι εἰς τὸν Χριστὸν θὰ ἀποδώσῃ ὁ ἐλεῶν, ὅπως καὶ εἶναι, τὴν βοήθειαν. Εἶναι μικρὸς οὗτος ὁ μισθὸς τοῦ ἐλεοθῦτος ;

3.—Γεννᾶται ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν ἀγαλλίασις ἀγνή . . . ὅποια χαρὰ. ὅτι κατεστήσαμεν ἄνθρωπον τινα, γυναῖκα ἢ ἄνδρα, νέον ἢ κόρην εὐτυχῇ ; ἢ καὶ ἀπλῶς ἀνεκουφίσασμεν ;

4.—Ἐπισπώμεθα τὴν Ἄνωθεν εὐλογίαν καὶ εὐμένειαν. Καὶ πῶς ; ἀφοῦ ἐφαρμόζομεν τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ ; (Ἰδε Δανιήλ, 4, 24).

Θὰ εἴπῃ τις : «Μοὶ εἶναι δυσάρεστον νὰ εἶμαι εὐπλαχνικὸς πρὸς τὸν ἄλλον» ὁσάκις ἔλαμα καλόν, σχεδὸν πάντοτε μοι ἀνταπέδωκαν κακόν».—Χριστιανέ, τοιαύτη σκέψις εἶναι τελείως κοσμικὴ ὀφείλομεν νὰ ἐκτελέσωμεν τὸ παράγγελμα τοῦ Χριστοῦ, διότι τὸ λέγει ὁ Χριστὸς, διότι ἐπομένως ἡ ἐκτέλεσις του εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἀγαθόν τι παράπεμπέ τον εἰς τὸν Κύριον διὰ τὰ περαιτέρω . . .

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.—Πόσοι πλούσιοι μιμοῦνται τὸν ἄφρονα τοῦ Εὐαγγελίου πλούσιον ; καὶ τὸν ἄλλον ἐκείνον τῆς χλιδῆς καὶ τῆς τρυφῆς ; Καὶ τοῦτο, ἐνῶ ὑπάρχουν τόσοι Λάζαροι καὶ τόσοι ποταμοὶ δακρύων ρέουσι περὶ ἡμῶν. Ἡ φυλαργυρία, ἡ σκληροκαρδία, ἡ ζηλοτυπία καὶ ὁ φθόνος, ἡ φιλοζωία ἢ ἐγωιστικὴ, ἡ τάσις πρὸς ἀνύψωσιν καὶ ὑποσκέλισιν καὶ ὑποδούλωσιν τῶν ἄλλων, ἡ παντοία αὐτῶν ἐκμετάλλουσι καὶ καταβαράθρως, ἡ ἀδιαφορία ἡμῶν πέραν τῆς ὄντος ἡμῶν, ταῦτα πάντα εἶναι ὡς τόσοι σάρακες καταπρώγοντες τῶν πλείετων τὰ σπλάγγνα, καὶ ἀφίνουσι νὰ μαίνηται ἐν τῇ κοινωρίᾳ ἡ δυστυχία, ἡ θλιψίς, ἡ ἀνισότης, ἡ ταπεινότης. Ποῦ ἡ ἀλληλεγγύη ἢ χριστιανικὴ καὶ ἡ ἀμοιβαία συνδρομὴ καὶ συμπάθεια ; Ἄλλὰ ἢ Κύριος . . .

Ε. Ι. Κ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

§§ Οἱ ἰθύνοντες καὶ κανονίζοντες τὰ τῆς παρ' ἡμῖν δημοσίας ἐκπαιδεύσεως οὐ μόνον ἠλάττωσαν τὰς ἄρας τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ καὶ κατήργησαν ὅπως τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ἐν τῷ προτύπῳ δημοτικῷ σχολείῳ τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ ὁποίου θὰ καταρτισθοῦν ὅλα τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους. Ταῦτα καταγγέλλων εἰς τὸ Ἔμπουργεῖον τῆς Δημοσ. Ἐκπαιδεύσεως ὁ Μακκαρ. Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, παρακαλεῖ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τὴν διόρθωσιν τοῦ ἀτόπου διὰ τῆς εἰσαγωγῆς μὲν τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὸ ἐν λόγῳ Μαρασλείῳ δημοτικὸν σχολεῖον, τῆς ἐνισχύσεως δὲ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν εἰς τὰ λοιπὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους. Καθ' ἃ εἶμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν, ὡς λόγος τοῦ ὀβελισμοῦ τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἐκ τοῦ δημοτικῷ σχολεῖου φέρεται τὸ ἀντιπαιδαγωγικὸν τῆς διδασκαλίας τῶν εἰς πολὺ μικρὰ παιδία. Ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἐν Εὐρώπῃ, καὶ δὴ ἐν Γερμανίᾳ, τῆς ἐποίας τὰς παιδαγωγικὰς μεθόδους συνήθως ἐνταῦθα ἀκολουθοῦμεν, τοιαῦτα παιδαγωγικὰ ἀρχαὶ εἶνε ἀγνωστοί, ὡς ἀποδεικνύει καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τὸ ἐν τῷ ἀνα χείρας φύλλῳ δημοσιευόμενον ἔγγραφο. Δεύτερον δὲ ἐρωτῶμεν, κατ' ἀρχήν : εἴνε ἢ δὲν εἴνε το θρησκευτικὸν συναίσθημα ἔμφυτον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ; Ἡ ἱστορία, ἡ συνειδησις, ἡ ψυχολογία, ἡ ἐθνολογία, ἡ γλωσσολογία, ἡ ἐπιστήμη συλλήβδην ἀπαντᾷ καταφατικῶς. Καὶ ἀφοῦ οὕτως ἔχει, διατί πρέπει νὰ τὸ παραγνωρίζωμεν ; Διατί τὸ —δευτεροῦν —καλολογικὸν συναίσθημα αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην νὰ τὸ καλλιεργῶμεν, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ —πολὺ ὠφελιμώτερον—θρησκευτικὸν συναίσθημα ; Εἰς τί βλάπτει τὸ παιδίον ἢ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἡ γνώσις τῆς ἀρετῆς ὡς θείας θελήσεως ; Ποῦ καὶ πῶς θὰ παρημποδίξῃ τοιαύτη ἀνατροφή, τοιαύτη καλλιέργεια τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν καλόν, τὸν ἀγαθόν, τὸν δίκαιον καὶ τὸν φιλόανθρωπον Θεόν, τὴν διανοητικὴν καὶ ἄλλην ἀνάπτυξιν τοῦ παιδίου ; Εἴνε πασίγνωστον τὸ λεχθὲν ὑπὸ ὀρθολογιστῶν μάλιστα, ὅτι καὶ ἂν ἦτο ἀγνωστος εἰς τὸν ἄνθρωπον ἢ θρησκεία, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐφευρεθῇ : τόσοι ἀναγκαῖα καὶ ὠφέλιμος καὶ χρήσιμος εἶναι καὶ εἰς τὰ ἄτομα καὶ εἰς τὰς κοινωνίας. Καὶ ὁμῶς ἡμεῖς ἐπιμένομεν νὰ διωστρέψωμεν καὶ νὰ ἐκριζώσωμεν τὸ ἤδη ἔμφυτον θρησκευτικὸν συναίσθημα ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, ὅπως κάμνουσιν σήμερον οἱ μπολσεβίκοι ἐν Ρωσίᾳ. Κατὰ τί βλάπτει, τέλος πάντων, τὸν πολίτην, τὸν ἐπιστήμονα, τὸν ἄνθρωπον ἐν γένει τὸ ὅτι εἶνε χριστιανός ; Ἡμεῖς τοὐλάχιστον ἔχομεν τὴν γνώμην, ὅτι ἂν ὅλοι οἱ πολῖται ἦσαν γνήσιοι χριστιανοί, θὰ ἦσαν ἰδεώδεις πολῖται καὶ ἐπιστήμονες, τὸ δὲ κράτος θὰ ἀπέτελλε ἀπλοῦν τύπον χωρὶς ἀσχολίας, διότι οὔτε δικαστήρια θὰ ὑπῆρχον, οὔτε ἀστυνομίαι, οὔτε φυλακαί. Ἡ μήπως πρέπει νὰ κατασκευάζωμεν ἀκόμη κακοὺς τοὺς πολῖτας, διὰ νὰ ἔχη τὸ κράτος «δουλεία» καὶ νὰ ἀπασχολῇ ὡς πλείονα ὄργανα ;

§§ Τῆς μεγάλης τοῦ διεθνούς ἐπιστημονικοῦ κώ-
μου συγκινήσεως ἐπὶ ταῖς ἀρχαιολογικαῖς ἀνασκα-
φαῖς, αἰτίνας θὰ γένουν περὶ τὴν Ἀκρόπολιν ὑπὸ
τῶν Ἀμερικανῶν, μετέχει καὶ ὁ ἐν Παρισίοις ἀντα-
ποκριτὴς τῆς «Ἐστίας», ἀλλ' ἐκ λόγων διαφόρων
ἐκείνων, οἱ ὅποιοι συγκινοῦν τοὺς λοιποὺς ἐπιστή-
μονας. Ὁ ἐν λόγῳ ἀνταποκριτὴς ἀνυπομονεῖ νὰ ἴδῃ
μήπως ἀπὸ τὰ διδάγματα τῶν ἀνακαλυφθησομένων
λίθων καὶ τῶν ἔργων τῶν σοφῶν τῆς ἀρχαιότητος
προκύψῃ τυχόν «κάποιον νεώτερον πνεῦμα ἰδεαλισμοῦ
καὶ ἠθικῆς, τὸ ὅποιον μεταφτυνόμενον εἰς τὴν σπου-
δάουσαν νεολαίαν τοῦ κόσμου ὀλοκλήρου, νὰ ἤμπο-
ρήσῃ νὰ καθοδηγήσῃ τὴν νέαν γενεάν πρὸς καλλιτέ-
ρας κατευθύνσεις». Εἶνε καὶ ὁ γράφων ἐξ ἐκείνων, οἱ
ὅποιοι, ἀπολέσαντες τὴν πυξίδα τῆς ζωῆς, ταλαν-
τεύονται ἐν τῷ πελάγει τῆς ἠθικῆς ἀναρχίας, ἢ, ἂν
θέλετε, τῆς ἀηθικότητος, τῆς ὁποίας τὰ κύματα μυ-
κῶνται ἀνὰ τὰς κοινωνίας τοῦ μεταπολεμικοῦ καθε-
στῶτος. Καὶ μετὰ πάντων τῶν ἐκτιμῶντων προση-
κόντως τοὺς ἠθικοὺς ἐντεῦθεν ἀτομικοὺς καὶ κοινω-
νικοὺς κινδύνους ἀναζητεῖ καὶ αὐτὸς νέον ἔρεισμα, ἐπὶ
τοῦ ὁποίου ἐπερειδομένη ἡ ἀφηνιάσασα μεταπολεμικὴ
ἀνθρωπότης, θὰ ἠδύνατο νὰ σωθῇ. Οἰκτρὰ πλάνη.
Ἐκείνου, τὸ ὅποιον ζητεῖται, δὲν πρέπει νὰ τὸ προσδο-
κῶμεν ὡς τι ἄγνωστον νέον, διότι μᾶς εἶνε πολὺ γνω-
στόν, ἀλλ' εἶναι ἀπλῶς χαμένος καὶ λησμονημένος.
Ζητοῦν νὰ ἀνακαλύψουν νέαν ἠθικὴν κριμμένην
ὑπὸ τὰ χρώματα τῆς γῆς, καθ' ἣν στιγμὴν ἀρκεῖ
ἀπλῶς τῆς συνευθρέσεως ἡ ἀνάληψις καὶ ἡ ἐπιστροφή
εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἠθικῆς, τὴν τὸσον πασιγνωστον,
ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐκβάντες ἐπλανήθημεν.

§§ Ἄλλ' ἂς ὑποθετῇ ὅτι ἡ ἀρχαιδικὴ σκαπάνη ἀνε-
κάλυψε ἕνα «ἰδεαλισμὸν» καὶ μίαν «ἠθικὴν» ἄγνω-
στον μέχρι τοῦδε εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Τί θὰ ἠδύνατο
αὕτη νὰ περιέχῃ ὥστε νὰ χαραῖξῃ νέας κατευθύνσεις
καλλιτέρας πάντως ἀπὸ τὰς ἐγνωσμένας; Εἰς ποῖον
σημεῖον νομίζεται χαλαίνουσα ἡ μειονεκτοῦσα ἡ χρι-
στιανικὴ ἠθικὴ, ὥστε νὰ μὴ ἱκανοποιῇ τὴν ἀνθρωπίνην
ψυχὴν φαινομένη ἀπέραντι αὐτῆς κατωτέρα τῶν προσ-
δοκιῶν τῆς; Ἡ μήπως οἱ νέας ἠθικῆς ἐκζητηταὶ εὐ-
ρίσκουν τὴν ἠθικὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ τὸσον ὑψηλῆν,
ὥστε, ἐν τῇ συναισθήσει τῆς ἀδυναμίας των ν' ἀνα-
βαῖνωσι τὰς ἀτελευτήτους βαθμίδας τῆς, νὰ ἐπιθυ-
μῶσιν ἄλλην ἠθικὴν περισσότερον προσαρμοζομένην
πρὸς τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας; Ἄλλ' εἶναι ἀνάγκη
να προσδοκᾶται μετὰ τῆς ἀνυπομονησίας ἢ φωνῆ
τῶν λίθων ἀπὸ τὰς ἀμερικανικὰς ἀνασκαφάς, καθ'
ὅν χρόνον πρόκεινται πρὸς ἐκλογὴν τῶσαι «ἀνθρωπι-
νότεραι» ἠθικαὶ τῶσων θρησκειαῶν καὶ φιλοσοφικῶν
συστημάτων:

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μεταξὺ τοῦ νέου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ
τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος ἀντηλλάγησαν τὰ ἑξῆς τηλεγραφήματα:

«Θεοῦ τοῦ Παναγίου βουλή κληθέντες ψήφῳ κα-
νονικῆ ὁμοθυμῶς καὶ ἀναλαβόντες διακυβέρνησιν

Ἀγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Θρόνου Κωνσταντινουπό-
λεως, ἀσμένως ἀπευθύνομεν Ὑμετέρα Μακαριότητα
ἀσπασμὸν Κοινωνίας καὶ ἀγάπης ἐν Κυρίῳ».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

«Ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς δοξολογοῦντες ἀρχιεπίμυνα
Χριστόν, διωρησάμενον πρωτοθρόνῳ Ἐκκλησία ποι-
μένα ἄριστον, ὑποβάλλομεν συγκαθητήριους προσρή-
σεις Ἐκκλησίας Ἑλλάδος καὶ εὐχόμεθα εἰρηνικὴν
ποιμαντορίαν ὡς λαμπρὰν ἐπισφράγισιν μεγάλων
ὑπὲρ Ἐκκλησίας καμάτων ὑμετέρας Παναγιότητος,
σεπτοῦ ἡμῶν διδασκάλου».

† Ο ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΧΡΥΣΕΟΤΟΜΟΣ

— Ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ νέου Οἰκουμενικοῦ Πατρι-
άρχου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος παρήγγαλε διὰ τῆς
Πρωτοσυγκλήτης τοὺς ἐφημερίους τῶν ἱερῶν ναῶν
τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὅπως κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τῆς
σήμερον καὶ τὴν θείαν Λειτουργίαν τῆς αὐρῆς ἐν
τοῖς «Ἐιρηνικοῖς» καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ «Ἐισόδῳ» μνη-
μοεύσωσι καὶ τοῦ σεπτοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀρχιεπι-
σκοποῦ Κων)πόλεως καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
Βασιλείου.

— Διεβιβάσθη τῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐκκλησιαστι-
κῶν Συνοδικῶν ἐγγράφον, πρὸς ἐκδοσιν τοῦ σχετι-
κοῦ Διατάγματος, περὶ ὑπαγωγῆς τῷ ἔξω-κκλησιῶν
Ἁγίου Νικολάου Χαλκιοπούλου καὶ Γεννηθίου τῆς
Θεοτόκου ἢ Ρεθᾶ, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀκαρ-
θωνίας, τῷ Μητροπολιτικῷ Συμβουλίῳ τῆς ρηθείας
Μητροπόλεως, κατόπιν τῆς ληφθείσης ὑπ' αὐτοῦ
ἀποφάσεως, συνφά τῷ 4 ἄρθρῳ τοῦ περὶ ἐνοριῶν
Νόμου.

— Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκίδος
Γρηγόριος διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἱε-
ρᾶν Σύνοδον, γνωστοποιεῖ αὐτῇ τὴν ὅλως ἐγκάρδιον
καὶ συγκινητικὴν ὑποδοχὴν, ἣ; ἔτυχεν ἡ Α. Π. ὁ
πρόφῃν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντίνους ἀφ-
κόμενος εἰς Χαλκίδα, ἐκ μέρους τῶν ἐκκλησιαστικῶν,
πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν, ὡς καὶ σύμπαντος τοῦ
λαοῦ Χαλκίδος. Παρεκλήθη δὲ διὰ τηλεγραφήματος
τοῦ Μακ. Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὁ Σεβ.
Μητροπολίτης Χ. λκίδος ὅπως χαιρετίσῃ καὶ ἐκ μέρ-
ους αὐτῆς τὴν Α. Θ. Π.

— Εἰς ἀπάντησιν τοῦ, ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δ. α-
βιβιωθέντος τῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν,
ἐγγράφου τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τρυφ-
λίας, ἂν δηλονότι ἡ ἀναγραφὴ, ἐν τῷ ψηφισεῖσιν
ἀριθμοῦ ἐκλεκτέων ἐνοριακῶν Ἐπιτρόπων μείζονος
ἢ ἑλίτσονος τοῦ, ἐν τῷ 20 ἄρθρῳ τοῦ περὶ ἐνορια-
κῶν Νόμου, ὀριζομένου, ἀνυποτῆ ἐκλογῆν, ὁ Νο-
μικὸς Σύμβουλος τοῦ ὡς ἄνω Ὑπουργεῖου γνωρίζει
τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὅτι μόνον τὸ ψηφισθέν τοῦτο
καθίσταται ἄκυρον, οὐχ' ὅς καὶ ἡ ἐκλογὴ

— Ἐχορηγήθη τῷ Ἱεροῦ Ἰωάννη Βυρονάκη ἐξ ἡ-
μῶν δ. Ἀμερικὴν ἀπουσίας ἄδεια, ἑτάρα δὲ 20
ἡμέρας τοιαύτη, διὰ Πύργον τῆς Β. ὑλγαρίας, τῷ
Ἱεροῦ Κλεάρχου Σμιλιάνῳ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Δημητριάδος.

— Διαρίσθη προσκοινὸς Ἠγούμενος τῆς Ἱερᾶς
Μονῆς Νοταῶν, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν,

ὁ ἱερομόναχος Ἀρσένιος Τσιγγούνης, ἀντὶ τοῦ τέως τοιούτου Ἰωαννικίου Νεμοντιάννου, γενόμενου ἐκπτώτου τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἐν Πάτραις Δευτεροβαθμίου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

— Διωρίσθη προσωρινῶς ἠγούμενος τῆς ἐν Καλαυρία Ἱ. Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ὑδρας καὶ Σπετειῶν, ὁ ἀρχιμ. Ἀναγίας Μάνος.

— Διὰ Διατάγματος τῆ 2 Μαΐου ἐκδοθέντος καὶ τῆ 4 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καταχωρισθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 133 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, συγχωνεύεται ἡ Ἱ. Μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κεφαλληνίας, εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῶν Σισαίων τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως.

— Ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ φρικαλέου παθήματος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σάρδεων Γερμανῦ ἐκ τῶν ἐπιτεθέντων κατ' αὐτοῦ Τούρκων κακούργων, ὁ Μακ. Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπηύθυνεν αὐτῷ θερμὸν τηλεγράφημα, ἐκφράζων τὴν συμπάθειαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Ἐνεκα τῆς πληθῆδος τῶν αἰτήσεων ὄρφανῶν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀπεφάσισε τὴν ἴδρυσιν καὶ δευτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐν τῇ Μονῇ Φανερωμένης Σαλαμίνας, ἣν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπεσκέφθη τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα. Κατήρησε δὲ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ εἰδικῆν Ἐπιτροπῆν ἐκ τοῦ Α' Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Δημητρίου, τοῦ Πρωτοσυγκέλου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀρχιμ. Μιχαὴλ Κωνσταντινίδου, καὶ τῶν ἀρχιμ. Χριστοφόρου Χατζῆ καὶ Προκοπίου Καλλιωνεζῆ. Ὡσαύτως πρὸς περιθάλψιν καὶ μόρφωσιν ὄρφανῶν θηλέων ἀπεφάσισε τὴν ἴδρυσιν ἐν Πειραιεὶ « Ἀσύλου τοῦ Ἁγίου Σπυριδωνοῦ » κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ ἐν Ἀθήναις « Ἀσύλου τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου. »

— Τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ ἐν Βουλιαγμένῃ ἱδρυθέντος ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου « Ἐξυγιαντηρίου παιδῶν », οὗτινος ἤρξατο ἤδη καὶ βαίνει ταχέως ἡ οἰκοδόμησις, ἀπερίσθη ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἐκ τῶν κ. Πάπ, πολιτευτοῦ, Π. Μπραταϊώτου Καθηγητοῦ, Σ. Βέρα παιδιάρου, τῶν κυριῶν Ρεδιάδου ναυάρχου, Εἰρ. Α. Ἀλιβιζάτου, Α. Χατζημυχάλη, Ἀρ. Λύδη, Μ. Παπαγιαννοπούλου ταμίου, καὶ ὀδῶς Εὐφροσύνης Εὐαγγελίδου γραμματέως.

— Ἐν τῇ Ἱερατικῇ Σχολῇ Πεντέλης ἐλειτούργησαν κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος αἱ δύο πρῶται τάξεις. Ἐκ τῶν 19 μαθητῶν τῆς Α' τάξεως προήχθησαν 16, ἐκ δὲ τῶν 14 μαθητῶν τῆς Β' προήχθησαν οἱ 13. Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν ἀπετελέσθη ἐκ τῶν καθηγητῶν Π. Μπραταϊώτου, Χρ. Κοκκοιοπούλου, Δημ. Παπαγιαννοπούλου, καὶ τοῦ ἠγούμενου τῆς Μονῆς ἀρχιμ. Ἰγνατίου Γιαννακοπούλου, εἰς ὃν ἦσαν ἦσαν ἀνατιθεμένα καὶ τὰ καθήκοντα Διευθυντοῦ. Τελευταίως διωρίσθησαν νέοι Καθηγηταὶ ὁ ἀρχιμ. Χρυσόστομος Χατζῆς καὶ Θεμ. Βολίδης. Πρὸς λειτουργίαν καὶ Γ' τάξεως ἀπαραίτητος καθίσταται ἡ διασκευὴ ὀρισμένου διαμερίσματος τῆς Μονῆς.

— Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1924-1925 ἡ ἐν Τριπόλει Ἱερατικὴ Σχολὴ λειτουργοῦσα ὡς τετρατάξιος μετεγράφη διὰ Διατάγματος ἀπὸ τῶν μέσων Ὀκτωβρίου 1924 εἰς πεντατάξιον, ὁμοιᾶν τῇ Ριζαρείῳ. Κατόπιν κατατακτικῶν ἐξετάσεων ἐνεγράφησαν οἱ μαθηταὶ τῆς παλαιᾶς εἰς τὰς τάξεις τῆς νέας Σχολῆς ὡς ἑξῆς: εἰς τὴν Α' τάξιν 27, εἰς τὴν Β' 26, εἰς τὴν Γ' 25 καὶ εἰς τὴν Δ' 29, ἧτοι ἐν ὄλῳ 107. Ἐφοίτησαν μέχρι τέλους τοῦ Σχολ. ἔτους 101, ἐκ τῶν ὁποίων προήχθησαν μὲν εἰς τὰς ἀμέσως ἀνωτέρας τάξεις 83, ἀπερρίφθησαν δὲ 10, καὶ παρεπέμφθησαν εἰς ἐπιανεξέτασιν κατὰ Σίβριον 8. Κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ σχολ. ἔτους ἐδίδαξαν ἐν τῇ Σχολῇ ὁ Διευθυντῆς αὐτῆς Ἀρχιμ. κ. Κωτσάκης, οἱ διορισθέντες τακτικοὶ καθηγηταὶ δύο φιλόλογοι μετὰ τὴν μετατροπὴν τῆς καὶ εἰς τῶν τεχνικῶν μαθημάτων. Ἐδίδαξαν πρὸς τούτους τὰ φυσικὰ, Μαθηματικὰ καὶ διδακτικὴν καθοδηγῆται τῶν ἐν Τριπόλει Σχολείων τῆς Μ. Ἐκπαίδευσως καὶ τοῦ διδασκαλίου. Τὰ μαθήματα ἐπερτώθησαν κατὰ τὸ τέλος Ἰουνίου. Κατεβλήθη ἐκ μέρους τῶν διδασκάντων πᾶσα προθυμία καὶ προσπάθεια διὰ τὸν τελειότερον ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν καταρτισμὸν τῶν μαθητῶν.

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

— Καθ' ἡ πληροφωρῆ ἡ « La Croix », διωρίσθησαν νέοι « οὐνταιοι » τοῦ Πάπα, ἐν Ὀλλανδίᾳ μὲν ὁ σεβ. Schlorra, ἐν Οὐγγαρίᾳ δὲ ὁ σεβ. Orsenigo. Κατὰ τὰς αὐτὰς πληροφωρίας, οἱ κύκλοι τοῦ Βατικανοῦ δηλοῦσιν, ὅτι ἀποδίδει τοῦτο ἰδιαιτέρως σημασίαν εἰς τὴν ἐν Ὀλλανδίᾳ διπλωματικὴν του ἐμπροσώπων· α) διότι ἡ Ὀλλανδία εἶναι ἡ ἕδρα τῆς διεθνούς διαιτησίας καὶ β) διότι δύναται ν' ἀποβῇ αὕτη ἡ ἀρχὴ μίας γεφύρας διὰ τὰς μετὰ τῶν σκανδιναβικῶν χωρῶν σχέσεις.

— Ἀνεγνωρίσθη ἐσχάτως ὑπὸ τῆς ἰταλικῆς κυβερνήσεως τὸ κατολικὸν Πανεπιστήμιον τοῦ Μιλάνου εἰς ἐλευθέρου Πανεπιστήμιον ἰσότημον πρὸς τὰ λοιπὰ Πανεπιστήμια τοῦ βασιλείου. Τὰ ἐγκάλια τοῦ Πανεπιστημίου τούτου, καθ' ὑπαρχούσας πληροφωρίας, θὰ τελεσθῶσι τὴν 10 Ἰανουαρίου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργοῦ. Περιλαμβάνει πρὸς τὸ παρὸν δύο σχολὰς, τὴν Νομικὴν μετὰ τῶν πολιτικῶν, κοινωνικῶν καὶ οικονομικῶν ἐπιστημῶν καὶ τὴν Φιλοσοφικὴν μετὰ τῆς κλασικῆς καὶ νεωτέρας φιλολογίας, καὶ τῆς ἱστορίας. Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο θὰ διδάξωσιν 24 τακτικοὶ καθηγηταὶ καὶ περὶ τοὺς 40 ἑκτακτοί. Ὁ Πάπας δι' ἐγκυκλίου του πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῆς Ἰταλίας παρήγγειλεν, ὅπως ἐνεργηθῇ ἔρανος ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου εἰς πάντας τοὺς ναοὺς τῆς Ἰταλίας.

— Ἐν τῇ ἐφημερίδι « La Croix » δημοσιεύεται ἐπιστολὴ τοῦ καρδινάλιου Gaspari πρὸς τὸν ἰταλικὸν σύνδεσμον τῶν « ἐσπεραντικῶν κατολικῶν », ὅστις εἶχεν ἀποστείλει πρὸς τὸν Πάπαν οριστὰν τεκμηρίων τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς « διεθνούς ἐσπεραντικῆς » γλώσσης εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου.

— Κατ' εἰδήσεις ἐκ Ρώμης, ὁ Πάπας χοροστατήσας ἐν τῷ νεῷ τοῦ Ἁγ. Πέτρου ἀνακήρυξε τοὺς Ἰωάννην Ἄντ καὶ Ἰωάννην Μπατίς Βιανέ, εἰς

αγίους τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας μετὰ εκατοντάδων κληρικῶν. Ἡ ἀκολουθία ἐψάλη λατινιστῶν καὶ ἑλληνιστῶν παρακολουθηθεῖσα ὑπὸ χιλιάδων πιστῶν.

— Ἐν Πρωσίοις συνήλθε περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθ. Ἀπριλίου ἡ ἐτησία συνέλευσις τῆς «Γενικῆς ἑταιρείας ἀνατροφῆς καὶ παιδείας» ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ καρδινάλου Dubois, ὃς, πληροφοροῦμεθα ἐκ τῆς «la Croix», καὶ ἔλαβε γνῶσιν τῶν κατὰ τὸ 1924 πεπραγμένων καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἰδρυτῶν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἐλευθερίας τῆς ἀνατροφῆς καὶ παιδείας, ἤκουσε δὲ εἰσήγησιν περὶ τῶν τρόπων, κατ' οὓς θὰ καταστήθῃ δυνατὴ ἡ ἀποκατάστασις τῆς πλήρους ἐλευθερίας τῆς διδασκαλίας, «ἥτις εἶναι ἀπαραίτητος ὅπως τὸ πᾶν ἀνακαινισθῇ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ».

NEA BIBLIA

Πρὸς τοὺς Εὐλαβεστάτους Ἐφημερίους καὶ Ἱεροκήρυκας καὶ Ἰουρατικούς. Ἱεραφάτις τῶν Ἱ. Ναῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ὁ διδάκτωρ τῶν Φυσικομαθητικῶν καὶ τῆς Ἱατρικῆς κ. Ἀλέξανδρος Εὐσταθιανός, ὁ εἰδικῶς περὶ τὰ νοσήματα τῶν ὠτων, ῥινός καὶ λάρυγγος ἀσχολούμενος, συνέγραψε ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Φωνὴ πρὸς Ἄσμα καὶ Λαλίαν» ἔργον πρωτότυπον καὶ λίαν περισπούδατον περὶ Φωνῆς καὶ Ἀνακνοῆς μετὰ πλήρους Ὑγιεινῆς τῶν Φωνητικῶν καὶ Ἀναπνευστικῶν ὀργάνων.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἀπαραίτητον εἰς πάντας τοὺς ἔχοντας ἐπαγγελματικὸν ἐφόδιον τὴν φωνήν, συνιστῶμεν θερμῶς ὑμῖν πρὸς μελέτην, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἵνα ἀποφεύγητε πᾶσαν κατάχρησιν τῆς φωνητικῆς ὑμῶν συσκευῆς, δυναμένην νὰ ἐπιφέρῃ πρόωρον ταύτης παρακμὴν καὶ φθοράν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ καλλιεργῆτε καὶ προάγητε τὴν φωνὴν ὑμῶν.

Εὐχέτης πρὸς Κύριον.

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον τοῦ ἐν Ἀμφίση ἱεροῦ ναοῦ ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου διακηρύττει ὅτι μὴ προσελθόντος μειοδότου τινος κατὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν τὴν 28ην Ἰουνίου ἐ.ἔ. δημοπρασίαν διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ἁγ. Ναοῦ ἐπιτίθεται καὶ αὐτὸς εἰς μειοδοτικὴν δημοπρασίαν τὸ ἔργον τοῦτο ὑπὸ τοὺς ὅρους καὶ ὑποχρεώσεις τῆς ὑπ' ἀριθ. 168 διακηρύξεώς μας. Τὸ ἔργον προϋπελογίσθη εἰς δραχ. 260.000 ἡ δὲ δημοπρασία ἐνεργηθῆσεται ἐν Ἀμφίση ἐνώπιον ἡμῶν τὴν 19 Ἰουλίου ἐ.ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10-12 π.μ. δι' ἐνεργασίαν προσφορῶν καὶ ὡς ἐγγύησις ἔχει ὀρισθῆ τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 13.000 Ἐν Ἀμφίση τῇ 30ῃ Ἰουνίου 1925. Ὁ Πρόεδρος Ν. Ζωγράφος.

Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Καλάμαις Ἱ. Μονῆς Δημιόδης προκηρύσσει, ὅτι ἐκτίθῃσιν εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως ἐνεργηθησομένην τῇ 26 ἡμέρᾳ Ἰουλίου ἐ.ἔ. ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ 10-12 μ. ἐν Καλάμαις, ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Καλαμῶν, 400 ὀκάδας ἐλαίου, 150 ὀκάδ. τυροῦ, 25 ἐρίκια, δύο αἰγας καὶ δύο ἀμνάδας ἐκ τῶν κτηνῶν τῆς Μονῆς. Οἱ βουλόμενοι νὰ συναγωνισθῶσι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων τῆς διακηρύξεως ἐν τῷ Γραφείῳ

Γραφείῳ τῆς Μονῆς. Ἐν Ἱ. Μονῇ Δημιόδης τῇ 10/7 1925. Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον.

Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Μυτιλήνῃ Ἱ. Μονῆς ὑψηλοῦ προκηρύσσει ὅτι ἐκτίθῃσιν εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως, ἐνεργηθησομένην τῇ 19 ἡμέρᾳ Ἰουλίου ἐ.ἔ. ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ 10-12 μ., ἐν Σιγρίῳ, ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἐρεσοῦ 700 περίπου ὀκάδων Κυάμων καὶ 200 ὀκάδων Προβατομαλλίων, προϊόντων τῆς Μονῆς. Οἱ βουλόμενοι νὰ συναγωνισθῶσι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων τῆς διακηρύξεως ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Μονῆς. Ἐν τῇ Ἱερ. Μονῇ Ὑψηλοῦ τῇ 2 Ἰουλίου 1925 Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον.

Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν ἐπαρχίᾳ Γρεβενῶν Ἱ. Μονῆς Ζάβορδας προκηρύσσει, ὅτι ἐκτίθῃσιν εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως, ἐνεργηθησομένην τῇ 2α τοῦ μηνὸς Αὐγούστου ἐ.ἔ. ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ 10-12 μ., ἐν Κοζάνῃ ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Δ. Πράσου 300 ὀκ. ἐρίων ἤτοι 200 ὀκ. αἰγίων 500 προβίων καὶ 30 ὀκ. ἀρνείων. Οἱ βουλόμενοι νὰ συναγωνισθῶσι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων τῆς διακηρύξεως ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Μονῆς. Ἐν Ἱ. Μονῇ Ζάβορδας τῇ 3ῃ Ἰουλίου 1925 Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον.

Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Ζαχόλῃ Ἱ. Μονῆς Προφήτου Ἡλιοῦ προκηρύσσει, ὅτι ἐκτίθῃσιν εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν δεκαετοῦς ἐνοικιάσεως ἐνεργηθησομένην τῇ 2α καὶ 9ῃ τοῦ μηνὸς Αὐγούστου ἐ.ἔ. ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ 4-6 μ.μ. ἐν Ζαχόλῃ, ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ζιχόλης τὰς εἰς τὰς θέσεις «Κούρια» «Σαμουίλ» «Κάπενα» σταφιδαμπέλου τῆς Μονῆς εἰς εἶδος μὲ πρώτην προσφορὰν 300] ἐπὶ τοῦ παραχρησμένου σταφιδοκαρπού. Οἱ βουλόμενοι νὰ συναγωνισθῶσι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων τῆς διακηρύξεως ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Μονῆς. Ἐν Ἱ. Μονῇ Προφήτου Ἡλιοῦ 1925. Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον.

Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐπρωχωρίου Ἱ. Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου ἢ Ἡλίου προκηρύσσει, ὅτι ἐκτίθῃσιν εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐνοικιάσεως, ἐνεργηθησομένην τῇ 2α τοῦ μηνὸς Αὐγούστου ἐ.ἔ. ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ 10-12 π.μ., ἐν Αἰδηψῷ, ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Ι. Τονηρικοῦ τὰ ἀνυλοτόμητα δάση τῆς Μονῆς ἐκ δρυῶν καὶ ἀγρίων δασῶν πρὸς παραγωγὴν χηρσίμου ταῖς τέχναις ξυλίας, ξυλανθράκων καὶ καυσοξύλων. Οἱ βουλόμενοι νὰ συναγωνισθῶσι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων τῆς διακηρύξεως ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Μονῆς. Ἐν Ἱ. Μονῇ Ἡλίου τῇ 4 Ἰουλίου 1925. Τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον.

“ΘΕΟΛΟΓΙΑ,”

ἐπιστημονικὸν ὑπολογικὸν συγγραμμα ἐκδιδόμενον κατὰ τριμηνίαν προνοία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

Ἔτος Τρίτον

Τίμημα ἐτησίως ἐγγραφῆς:

Ἐσωτ. δρχ. 50. Ἐξωτ. φρ. 50. Ἄμσο. δολλ. 8, Λισύθωνσις «Θεολογίας» Ὀδ. Σταδίου 38.

Ἀθῆναι

Τύποις «Φαίηκος» Σταδίου 38.— Ἀθῆναι